

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa M. w M.
przeciwko S. spółce z o.o. w W. i E.N.-K.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 listopada 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 stycznia 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2) zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwoty po 180 (sto osiemdziesiąt) złotych, łącznie 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanych S. sp. z o.o. w W. i E.N.- K. od wyroku Sądu Apelacyjnego zważyć należy, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu

publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej powoduje konieczność poddania jej kontroli wstępnej pod kątem spełniania kryteriów kwalifikujących do przedstawienia skargi Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący powołali się na pierwszą przyczynę kasacyjną. Istotne zagadnienia prawne dotyczy tego, czy krytyczne oceny i poglądy formułowane przez wyznawców określonej religii wobec przedstawicieli innej religii mieszczą się w gwarantowanej przez prawo swobodzie wyrażania poglądów oraz wolności wyznania, a także zakresu swobody posługiwania się określeniami mającymi negatywne konotacje historyczne. Zagadnienie prawne dotyczy także legitymacji procesowej powoda.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i jurysprudencji i będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Powołanie się na istnienie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie polega jedynie na sformułowaniu problemu prawnego bazującego na przepisach wypełniających podstawy skargi. Niezbędne jest przedstawienie przez skarżącego odpowiedniego wywodu jurydycznego,

wykazującego nie tylko zasadność preferowanego przez skarżącego sposobu rozstrzygnięcia zagadnienia, ale także wadliwość rozwiązania postawionego problemu przez Sąd drugiej instancji.

W sprawie chodziło o zarzuty powoda kierowane przeciwko publikacjom prasowym strony pozwanej dotyczącej wyznawców Ruchu [...]. Z motywów zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd drugiej instancji za przejaw naruszenia dóbr osobistych powoda uznał przytoczone w treści pisemnych motywów wyroku określenia, przedstawiając rozległą, popartą orzecznictwem Sądu Najwyższego, sądów powszechnych oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, argumentację uzasadniającą przyjętą przez Sąd koncepcję rozstrzygnięcia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano już, że jeśli naruszenie dóbr osobistych w postaci dobrego imienia lub godności osoby fizycznej (art. 23 k.c.) względnie dobrej sławy osoby prawnej (art. 23 w zw. z art. 43 k.c.) ma być wynikiem użycia w stosunku do tych osób określonych słów lub sformułowań w materiale prasowym, to podstawowym warunkiem stwierdzenia, że do takiego naruszenia doszło, jest wyczerpujące rozważenie znaczenia tych słów lub sformułowań, z uwzględnieniem możliwych ich konotacji i odniesień. W zależności od tego, o jakie słowa lub sformułowania chodzi, w grę wchodzi potrzeba uwzględnienia ich etymologii, kontekstu społecznego i historycznego ich powstania, utrwalonego ich rozumienia i odbioru społecznego, a także ewentualnych przemian w tym zakresie, wpływających na ich współczesny odbiór. Rozpatrując znaczenie słów i sformułowań i dokonując ich oceny trzeba brać ponadto pod uwagę kontekst sytuacyjny lub rodzaj wypowiedzi, w której zostały użyte, a także zastosowany środek komunikacji. Sąd dokonuje tych ustaleń i ocen na podstawie własnej kompetencji językowej, chyba, że z uwagi na specyficzne okoliczności rozpatrywanej sprawy dostrzega potrzebę dopuszczenia dowodu z opinii biegłych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2017 r., I CSK 99/16, niepubl. oraz z dnia 29 listopada 2016 r., I CSK 715/15, niepubl.). Wobec dorobku orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na ma w istocie podstaw do przyjęcia, że przedstawione przez pozwanych zagadnienie prawne jest zagadnieniem dotychczas nie rozpoznanym i wymagającym wypowiedzi Sądu Najwyższego niezbędnej do rozstrzygnięcia

skargi. Kwestia legitymacji procesowej powoda nie jest natomiast abstrakcyjną kwestią prawną o uniwersalnym zasięgu, lecz zagadnieniem ocenianym na tle ustalonego stanu faktycznego w każdej indywidualnej sprawie, rozstrzygniętym przez Sąd Apelacyjny w sposób szeroko omówiony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Nie spełnia więc wymogu pierwszej przyczyny kasacyjnej w przytoczonym wyżej rozumieniu.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz powoda, który wniósł odpowiedź na skargę kasacyjną, orzeczono na podstawie art. 98 i art. 99 w związku z art. 108 w związku z art. 398²¹ i 391 § 1 k.p.c..

aj